

ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Νέες χρήσεις σε υφιστάμενα κτήρια: Κτήριο "Φιξ", Λ. Συγγρού 53.

Παλαιά χρήση: Εργοστάσιο ζυθοποιίας.

Προτεινόμενη νέα χρήση: Μουσείο Ακρόπολης.

Αντώνης Βεζύρογλου, Νίκος Σιαπκίδης

Αρχιτέκτονες

Κώστας Συρμακέρης, Av. Καθηγητής Ε.Μ.Π., Κώστας Ζέκκος, Συγκοινωνιολόγος Πολ. Μηχ.,

Ρούλα Κοσιάνη, Σχεδιάστρια

Εισαγωγικά

Αφετηρία της ιδέας για τη χρησιμοποίηση του παλαιού εργοστασίου ζυθοποιίας "Φιξ", επί της λεωφόρου Συγγρού, ως Νέου Μουσείου Ακρόπολης (Ν.Μ.Α.) ήταν η συζήτηση για τον νέο διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό του Υπουργείου Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ.), που έγινε στο Πολυτεχνείο το 1988.

Στο διήμερο από 23-24 Μαΐου 1988, δηλαδή, πριν από έξι ακριβώς χρόνια, διεξήχθη μια ανοικτή επιστημονική συζήτηση πάνω στο θέμα της χωροθέτησης, μελέτης και κατασκευής του Ν.Μ.Α., στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Ε.Μ.Π., με οργανωτή το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων.

Η συζήτηση είχε ως βάση αναφοράς το προσχέδιο της προκήρυξης ενός Διεθνούς Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού, που είχε ήδη συνταχθεί από τη Διεύθυνση Μελετών Μουσείων του ΥΠ.ΠΟ., καθώς και το πόρισμα εργασίας της "Ομάδας Ακρόπολης" του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (βλ. *Ενημερ. Δελτίο Τ.Ε.Ε.*, τεύχος 1526/18-7-1988), που αμφισβητούσε την επιλεγμένη για τρίτη φορά "θέση Μακρυγιάννη" - είχαν αποτύχει σ' αυτή τη θέση δύο ακόμη εθνικοί διαγωνισμοί, το 1977 και το 1979-, και με σαφή τεκμηρίωση ακύρωνε την αξιολογία αυτής της επιλογής.

Στο διάλογο ήταν μέγρος πολλοί αρχιτέκτονες, όπως ο καθηγητής Ι. Δεσποτόπουλος, ο Αρ. Προβελέγγιος κ.ά., που ρητά εκφράσαν

την αντίθεσή τους στην πρόθεση της αρμόδιας υπηρεσίας Διεύθυνσης Μελετών Μουσείων (Δ.Μ.Μ.) του ΥΠ.ΠΟ. να προσανατολιχτεί αβασάνιστα προς τη θέση Μακρυγιάννη για τη χωροθέτηση του Ν.Μ.Α.

Μετά τα πρώτα αδιέξοδα, που είχαν αρχίσει να διαφαίνονται από τη θέση, έγινε αντιληπτό ότι το πρόβλημα του Ν.Μ.Α. έπρεπε να οδηγηθεί μέσα από μια *πραγματοική καταγραφή των δεδομένων* που το συνιστούσαν, έτσι ώστε η αντίστοιχη απάντηση να είναι πειστική και αξιόπιστη.

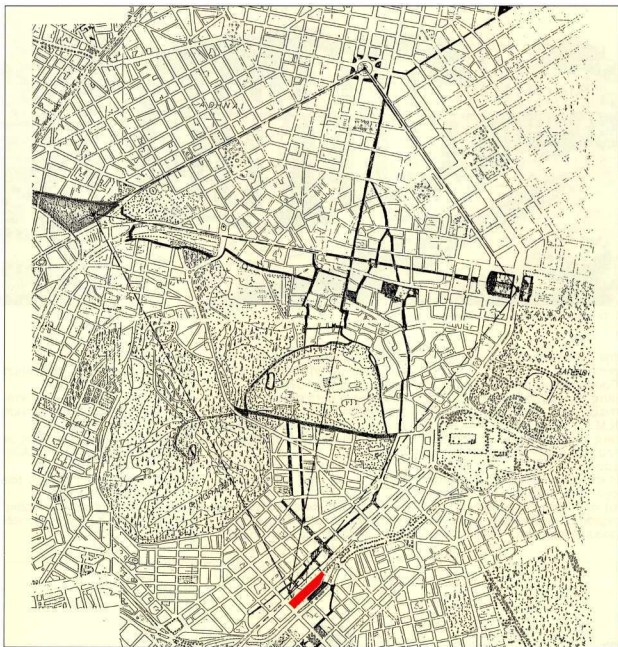
Επισημάνθηκε τότε από την ομάδα μας ότι τα επιχειρήματα που εδραίωναν μια πολεοδομική και αρχιτεκτονική πρόταση για τη μετατροπή του κελύφους του εργοστασίου "Φιξ", στη λεωφόρο Συγγρού, σε Ν.Μ.Α. ήταν επαρκή. Στη συνέχεια οδηγηθήκαμε σε μια συστηματικότερη επεξεργασία και αναλυτικότερη τεκμηρίωση της αρχικής ιδέας, που διατυπώθηκε τελικά στον πρωτόλειο πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό σχεδιασμό της, το Σεπτέμβριο του 1988.

Η σημερινή παρουσίασή της διαφέρει ελάχιστα από την αρχική. Είναι χρήσιμο όμως, για όσους δεν έχουν μια πλήρη εικόνα της δαιδαλώδους διαδρομής που διέγραψε μέχρι σήμερα το Ν.Μ.Α., να καταγράψουμε ότι από το 1988 έως το Μάιο του 1994 δεν έχει υπάρξει καμία πρόοδος και η θέση της κατασκευής του. Ο διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός, που διεξήχθη, οδηγήθηκε

κατά τη γνώμη μας σε ατυχές αποτέλεσμα για τρίτη φορά, στη "θέση Μακρυγιάννη". Φυσικά, υπεγράφη σύμβαση με τους Ιταλούς αρχιτέκτονες, προσβλήθηκε από το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων ο διαγωνισμός στο Σ.Τ.Ε., το οποίο τον ακύρωσε, και ακολούθησε η λύση της σύμβασης του Ιανουαρίου του 1994 από το ΥΠ.ΠΟ. Έτσι το θέμα παραμένει σε στασιμότητα.

Σημαντικό στοιχείο, που είναι αναγκαίο να συσχετισθεί με την πρόταση "Φιξ", είναι η, παλαιά ως σύλληψη, ιδέα της "ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και ανάδειξης του ιστορικού κέντρου της Αθήνας". Η ιδέα αυτή, παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες, όπως διακρίνονται ήδη από τη δημοσιευμένα εκδοχή που παρουσιάζει την υλοποίησή της, είναι έργο νουής για την Αθήνα και συμβάλλει στη διάσωση, τουλάχιστον, των ιστορικών και αρχαιολογικών της χαρακτηριστικών.

Το εργοστάσιο του "Φιξ", με τη νέα του χρήση ως Ν.Μ. Ακρόπολης, ενσωματώνεται μέσα στην ίδια οπτική της πολεοδομικής ενοποίησης του ιστορικού κέντρου και των αρχαιολογικών χώρων. Είναι χρήσιμο ακόμη να υπάρξει μια εξειδικευμένη κυκλοφοριακή μελέτη, πέρα από την περιοχή της Ακρόπολης, η οποία, εκτός από τις πεζοδρομήσεις της Διονυσίου Αρεοπαγίτου και της Αποστόλου Παύλου, θα πρέπει να μελετήσει εναλλακτικές λύσεις μονοδρομήσεων και πεζοδρομήσεων και άλλων οδών αρτηριών

1. Θέση του «ΦΙΞ» σε σχέση με την Ακρόπολη και το ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

της περιοχής του ιστορικού κέντρου προς τις νότιες πλευρές της Ακρόπολης. Στην πρόταση για το «ΦΙΞ» θεωρήσαμε σκόπιμο να υποδηλώσουμε την πρώτη έκφραση μιας τέτοιας κυκλοφοριακής επίλυσης.

Η αρχή να χρησιμοποιηθούν παλαιά κτηριακά κελύφη εργοστασιακών ή άλλου τύπου εγκαταστάσεων και κτηρίων για την ενσωμάτωση άλλων λειτουργιών ήταν αυτονόητο ότι αποτελούσε τον «κοινό τόπο», πάνω στον

οποίο θεμελιώναμε την πρόταση «ΦΙΞ».

Η θέση αυτή αναλύθηκε περισσότερο στην τωρινή παρουσίασή της, γιατί η έμπρακτη βεβαίωση της έχει γενικευτεί σήμερα και στη χώρα μας.

Με τα δεδομένα αυτά, αναλύσαμε και οργανώσαμε την πρότασή μας στη βάση γενικών κριτηρίων, που είχε καταγράψει και το ΥΠ.ΠΟ. στο αρχικό του προσχέδιο και στα οποία έχουν προστεθεί από μέρος μας και μερικά

άλλα, συμπληρωματικά.

Ένα σημαντικότατο νεότερο στοιχείο, που πρέπει να προστεθεί στην έρευνα για το Ν.Μ.Α., είναι οι συνεχιζόμενες εργασίες αποκατάστασης των μνημείων της Ακρόπολης και η συναφής επιτακτική ανάγκη αναζήτησης κλειστών και ασφαλών χώρων για την απόθεση των αρχιτεκτονικών μελών και του γλυπτού διάκοσμου που αποκαθαιρούνται και που χρήζουν περαιτέρω ειδικής εργαστηριακής επιμέλειας για

2. Το εργοστάσιο πριν από την ανακαίνιση.

την αποκατάσταση και τη συντήρησή τους.

Προσθέτουμε ότι το πρόβλημα αυτό θα υπήρχε ούτως ή άλλως, ανεξάρτητα από την τύχη του Ν.Μ.Α., δεδομένου ότι οι εργασίες αποκατάστασης και αυτές του Ν.Μ.Α. δεν είχαν συντονιστεί χρονικά.

Η κατάταξη των κριτηρίων αυτών έχει γίνει, άλλοτε σε αντιδιαστολή και άλλοτε σε παράλληλη σύγκριση με τα κριτήρια, όπως παρουσιάζονται στο αρχικό προ-

σχέδιο του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του ΥΠ.Π.Ο., και φυσικά δεν είναι αξιολογική.

Τα κριτήρια αυτά είναι:

1. Η απόσταση του εργοστασίου του "ΦΙΞ" από τον αρχαιολογικό χώρο και η ευχέρεια πρόσβασης σ' αυτόν.
2. Το μέγεθος και η μορφή του οικοπέδου και του εργοστασίου "ΦΙΞ".
3. Ο αριθμός και το κόστος των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων.
4. Οι αρχαιότητες και η αξιολό-

γήσή τους.

5. Το κυκλοφοριακό πρόβλημα και η ύπαρξη του "Μετρό".

6. Η προσελασιμότητα του κτηρίου και η οδική εξυπηρέτησή του.

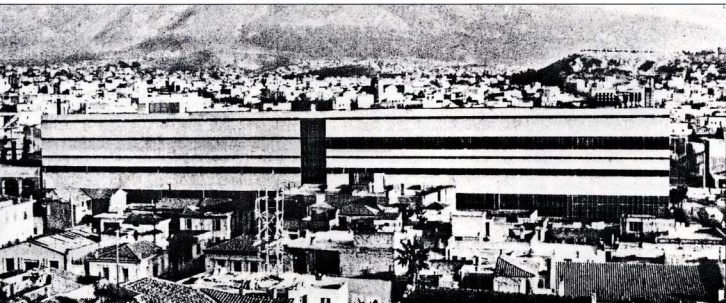
7. Η ένταξη και ο συσχετισμός με το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας.

8. Η δυνατότητα απόκτησης του κτηρίου από το Δημόσιο.

9. Η σημερινή χρήση του κτηρίου. Στα κριτήρια αυτά έχουν προστεθεί τα ακόλουθα:

4. Σημερινή κατάσταση.

3. Α' φάση ανακαίνισης του εργοστασίου, 1959. Αρχιτέκτονας: Τάκης Χ. Ζενέτος.

10. Η σχέση του Ν.Μ.Α. με το Βράχο.

11. Η οικονομία του έργου.

12. Η διατήρηση ελεύθερων χώρων και η επαναχρησιμοποίηση παλαιών κελυφών.

13. Η ασφάλεια των εκθεμάτων και των έργων.

14. Η οικολογική διάσταση της πρότασης.

1. Η απόσταση του οικοπέδου από τον αρχαιολογικό χώρο και η ευχέρεια πρόσβασης σ' αυτόν

Σαφής περιβάλλουσα του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης δεν μπορούμε να ορίσουμε σήμερα. Σαφέστερα στοιχεία για την οριοθέτηση αυτής της περιμέτρου μέσα στο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (Ρ.Σ.Α.) πιθανόν να προκύψουν μετά την ολοκλήρωση της μελέτης που εκπονήθηκε για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας και την τελική πρόταση που θα προκύψει για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων. Ως αφηρητικό σημείο μέτρησης της απόστασης του Μουσείου από τον αρχαιολογικό χώρο θα πάρουμε τον χώρο μπροστά στα Προπύλαια. Από εκεί μπορεί να ξεκινήσει μια πορεία για την επίσκεψη του Μουσείου, μετά την ξενάγηση πάνω στο βράχο. Στην περίπτωση Μακρυγιάννη (Μ) η απόσταση αυτή είναι 600 μ., ενώ στην περίπτωση "ΦΙΕ" (Φ) είναι 900 μ. Η διαφορά είναι 300 μ.,

που θεωρούμε ότι για μια περιπατητική πορεία δεν είναι μεγάλη.

Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο αν αυτή η μετακίνηση γίνει μέσω καταφερικών πεζοδρόμων, από το Βράχο προς το Μουσείο (π.χ. Δ. Αρεοπαγίτου, Ερεχθείου, Παρθενώνας, Προπυλαίων). Με το σύστημα αυτό των πεζοδρόμων μπορεί να οργανωθούν και διαπλατύνσεις καθιστικών καθώς και αγορών-περιπτέρων. Ο περιπατοστής αυτός στην περίπτωση του "ΦΙΕ" μπορεί να καταλήξει, μετά την ξενάγηση στο Μουσείο, στο δώμα του κτηρίου, όπου θα υπάρχει θέα προς το Αττικό λεκανοπέδιο, το Φάληρο και φυσικά την Ακρόπολη.

Σημειώνουμε ακόμη ότι, μέσα στην αντίληψη της ενοποίησης του ιστορικού κέντρου και της πυκνότητας του δικτύου των πεζοδρόμων, μπορεί να οργανωθεί ένας σημαντικός άξονας-ραχοκοκαλιά, που θα έχει κατεύθυνση από Β προς Ν για μια πορεία-περίπατο μέσα από την παλαιά πόλη της Αθήνας, με σημεία διελεύσεως: Αιόλου - Μοναστηράκι - Αδριανού - Αρχαιολογικό Πάρκο του Μακρυγιάννη - οδός Φαλήρου, με κατάληξη το Μουσείο Ακρόπολης του "ΦΙΕ". Η ενός άλλου: Αιόλου - Ρωμαϊκή Αγορά - Πλάκα - Φιλοπάππου - Ηρώδειο - Ερεχθείου και Παρθενώνας - Δράκου, με κατάληξη το Μουσείο

Ακρόπολης του "ΦΙΕ" (σχ. 1).

2. Το μέγεθος και η μορφή του οικοπέδου και του εργοστασίου "ΦΙΕ"

Τα χαρακτηριστικά του κτηρίου παρασιάζονται με λεπτομερειακό τρόπο ακολούθως:

Πρέπει να αναφερθεί ότι το κτήριο, δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής των αρχών του αιώνα, υπέστη ριζική αναμόρφωση από τον αρχιτέκτονα Τάκη Χ. Ζενέτο, η οποία όμως δεν ολοκληρώθηκε. Συνεργάτης πολιτικός μηχανικός ήταν ο Σωκράτης Αγγελίδης, καθηγητής του Ε.Μ.Π. (φωτ. 2, 3, 4).

Την περίπτωση του (Φ) τη θεωρούμε, κατ' αρχήν, ως έναν αξιοποιήσιμο αρχιτεκτονικά φέροντα οργανισμό μέσα στη σύγχρονη αντίληψη της επαναχρησιμοποίησης παλαιών κτηρίων για νέες χρήσεις.

Το κτήριο είναι πεντάωρο, με δώμα και πολλαπλά επίπεδα σε υπόγειες στάθμες. Διαθέτει πρασιότατο προς τη λεωφόρο Καλλιρρόης, πλάτους 10,00 μ., και ο συνολικός υπέργειος όγκος του είναι περίπου 150.000 m³. Προκύπτει λοιπόν ότι με τη λύση (Φ), επειδή το συνολικό εμβαδόν είναι σημαντικότερα μεγαλύτερο από τις, κατ' οικονομία, σημερινές απαιτήσεις του προγράμματος του ΥΠ.Π.Ο. για το Ν.Μ.Α., προσφέρεται η δυνατότητα συστάγης και άλλων συναφών

προς το Μουσείο λειτουργιών, π.χ. Κέντρου Ερευνών Κλασικής Αρχαιολογίας ή Τμημάτων του Πανεπιστημίου σχετιζομένων με την Αρχαιολογία, κλπ.

Η σημερινή εσωτερική διαμερισματοποίηση του σκελετού, με την ποικιλία των υψών, τις ανισοψείες στάθμες δαπέδων και ορόφων, προσφέρεται ιδιαίτερα για τη δημιουργία δυναμικών εσωτερικών χώρων, σύμφωνα με τις προδιαγραφές ενός σύγχρονου εκθεσιακού χώρου, αλλά και για την πολυδυναμική χρήση που προτείνεται.

Επισημαίνουμε ακόμα την ευχέρεια που υπάρχει κατασκευαστικά για επεμβάσεις σε όλα τα επίπεδα των ορόφων, με αφαιρέσεις πλακών και δημιουργία φωτεινών εσωτερικών ζωνών με μεγάλη ύψη, σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του Μουσείου Ακρόπολης.

Πλεονέκτημα επίσης αποτελεί ότι ο σκελετός εσωτερικά δεν ει-

vai τυποποιημένος στην εσωτερική διαστούλωση και διαδοκιδωσή του, παρέχοντας επίσης την ευχέρεια της ολικής σχεδόν απογύμνωσής του από πρόσθετα στοιχεία πλήρωσης κατά τις μεγάλες πλαυρικές όψεις αλλά και κατά την εσωτερική του διαμερισματοποίηση.

Σημειώνεται ακόμα ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις εξειδικευμένων επιστημόνων στα θέματα συμπεριφοράς φερόντων οργανισμών σε περιπτώσεις μετατροπής της χρήσης κτηρίων, η περίπτωση (Φ) κρίνεται πρωταρχικά από τεχνική και οικονομική πλευρά επιβλητική και δεκτική επεμβάσεων, ενώ αρχιτεκτονικά παρέχει την πρόκληση της μορφολογικής και αισθητικής ανάδειξης ενός υφιστάμενου κελύφους εργοστασίου σε σύγχρονο Μουσείο (σχ. 5).

Μοναδικά νέα, πρόσθετα κατασκευαστικά στοιχεία με ανεξάρτητη από το κτήριο στατική λειτουργία, που χρησιμεύουν για να

καλύψουν τις ανάγκες πρόσβασης πεζών ή κίνησης τροχοφόρων προς το κτήριο, είναι μία πλατεία-πλατφόρμα, με στάθμη +4,00 και +5,50 από το περιβάλλον έδαφος, με κεκλιμένα επίπεδα πρόσβασης (ράμπες) και που διατάσσεται σε επαφή προς την επιμήκη όψη του κτηρίου προς τη λεωφόρο Καλλιρρόης.

Η μορφή και η λειτουργική σχέση αυτής της πλατφόρμας-πλατείας, που μπορεί να είναι είτε από μπετόν είτε μεταλλική, εμφανίζεται στη σχεδιαστική παρουσίαση της πρότασης.

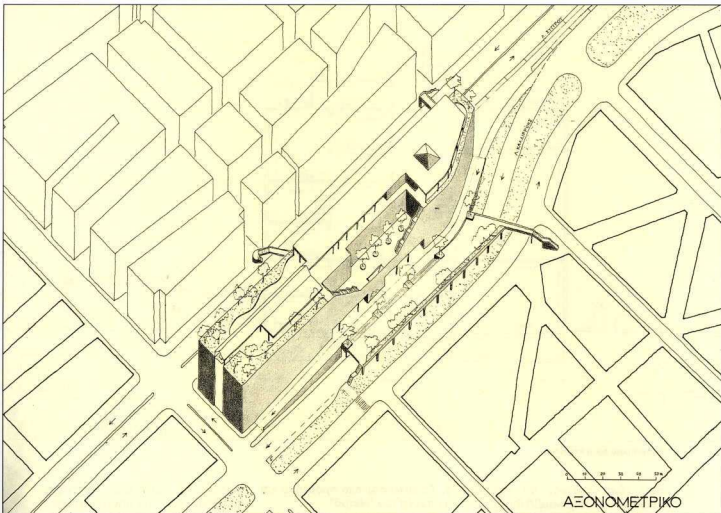
Η λύση της πλατφόρμας μπορεί να συμπληρωθεί σε επόμενο στάδιο με την τοπική υποστάθμιση του δυτικού κλάδου της λεωφόρου Καλλιρρόης έως και το μέτωπο του κτηρίου "ΦΙΞ", οπότε ενσωματώνεται στο ζωνικό ισόγειο χώρο του κτηρίου η επιφάνεια του σημερινού δυτικού κλάδου μαζί με ολόκληρη τη μεσαία νησίδα, δημιουργώντας ζώνη δια-

Πίν. 1: Αναλυτικά εμβαδομετρικά (Ε) και ογκομετρικά (Ο) στοιχεία του υπάρχοντος φέροντος οργανισμού:

Υπόγεια (Ενδ.)	E = 6.465μ ²	O = 25.860μ ³ (ανά όροφο)
1. Ισόγειο	E = 6.465	O = 25.860
2. Α' όροφος	E = 2.779	O = 25.860
3. Β' όροφος	E = 6.465	O = 25.860
4. Γ' όροφος	E = 5.209	O = 20.836
5. Δ' όροφος	E = 5.209	O = 20.836
6. Ε' όροφος	E = 5.209	O = 20.836
7. Δώμα	E = 2.543	O = 7.629
Σύνολο (1 έως 7)	E = 33.879	O = 147.717

Πίν. 2: Δυνατότητες σε χώρους που παρουσιάζει η πρόταση "ΦΙΞ" και σύγκριση με τις απαιτήσεις κτηριολογικού προγράμματος του Μουσείου:

Υπόγεια	Γκαράζ Μηχανοστάσιο	"ΦΙΞ"	Πρόγρ. ΥΠ.ΠΟ. (100 θ.)
1. Ισόγειο	Εκθέσεις, αίθουσα συγκεντρώσεων Εργαστήρια Μουσείου Πολιτιστικές δραστηριότητες (εκτός προγράμματος)	5.500μ ² 600	2.000μ ²
2. Α' όροφος	Είσοδος Μουσείου Αναψυκτήριο Πολιτιστικές δραστηριότητες (εκτός προγράμματος)	1.948 875	
3. Β'-Ε' όροφοι	Εκθεσιακοί χώροι Μουσείου	16.000	14.000
4. Δώμα	Χώροι αναψυχής	880	
Σύνολο (1 έως 4)		26.501μ²	16.000μ²

5. Αξονομετρικό της πράσινος ως Μουσείου Ακρόπολης.

στάσεων περίπου 35x200 μ. στο ανατολικό μέτωπο του κτηρίου. Σημειώνουμε ενημερωτικά ότι η προκρίθεισα μελέτη των Ιταλών στο διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό προβλέπει συνολικά 45.000μ², υπερβαίνοντας κατά 260% τις υποχρεωτικές προδιαγραφές δόμησης (σχ. 6).

3. Ο αριθμός και το κόστος των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων

Το γήπεδο (Μ) έχει εμβαδόν 17.000μ², και με τις απαλλοτριώσεις που επιβάλλεται να γίνουν για να ενοποιηθεί η μορφή του οικοδομικού τετραγώνου θα φθάσει τα 24.000 μ². Κατά τις εκτιμήσεις του ΥΠ.Π.Ο. το 1988, για την απαλλοτρίωση των επιπλέον 7.000μ² απαιτούνταν 1 δις. δραχμές, δηλαδή 145.000 δρχ. ανά μ² μέση τιμή γης και κτιριατών.

Φυσικά το ποσόν αυτό δεν έχει καμία σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα.

Η απροσδιοριστία του συνολικού κόστους των απαλλοτριώσεων επιτείνεται από τον μεγάλο αριθμό των απαλλοτριωμένων κτηρίων αλλά και από το ότι πολλά από αυτά έχουν πρόσφατα χαρακτηριστεί διατηρητέα από το ίδιο το ΥΠ.Π.Ο.

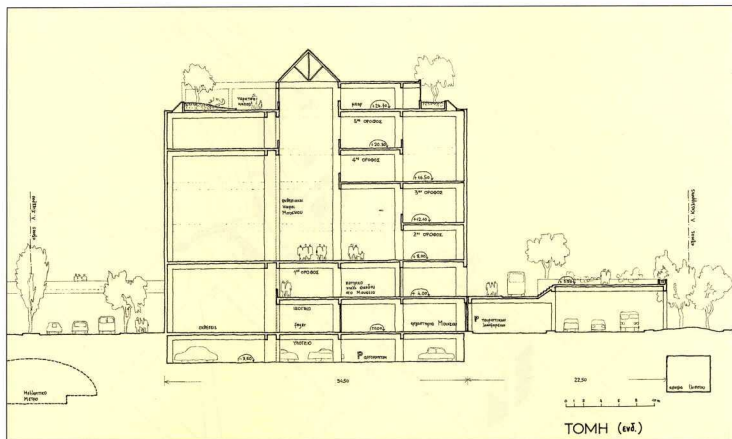
Σημειώνουμε ότι η πρόωρη προκήρυξη του διαγωνισμού από το ΥΠ.Π.Ο. και την Δ. Μ. Μουσείων, χωρίς να έχει αποσαφηνισθεί το ιδιοκτησιακό καθεστώς του γηπέδου με τις απαιτούμενες απαλλοτριώσεις, οδήγησε τους ιδιοκτήτες σε ομαδικές προσφυγές στο Σ.Τ.Ε., που εκκρεμούν με ημερομηνία συζήτησης την 10η Ιουνίου 1994, εξ αναβολής, και που, κατά τη δήλωση του υπευθύ-

νου Δ.Μ.Μ., "υπάρχει κίνδυνος να γίνουν δεκτές, εφόσον ακυρωθήκε ο διαγωνισμός". Επομένως στην περίπτωση (Μ) θα υπήρχε μια δαπάνη απαλλοτριώσεων δυσανάλογη με το κόστος του έργου, ενώ στην περίπτωση (Φ) δεν υπάρχει καμία ανάλογη δυσκολία.

4. Η ύπαρξη αρχαιοτήτων και η αξιολόγησή τους

Το προσχέδιο του διαγωνισμού παρέχει στοιχεία εντυπωσιακά, ως προς την ασάφειά τους, σχετικά με την αρχαιολογική αξία των ευρημάτων που μπορεί να αναδειχθούν με την ολοκλήρωση των ανασκαφικών ερευνών σε όλη την έκταση του γηπέδου (Μ) (π.χ. Ιερό Κόδρου, αρχαίος δρόμος προς Φάληρο, κλπ.).

Στην πρότασή μας, τα ευρήματα αυτά, μικρής ή μεγάλης αξίας,

6. Εγκάρσια τομή κτηρίου.

που είναι πιθανόν να αποκαλυφθούν, τα περιλαμβάνουμε μέσα στο αρχαιολογικό πάρκο που προτείνουμε να μετατραπεί το γήπεδο Μακρυγιάννη, με πυκνό πράσινο που, καθώς γεγινιάζει με το Βράχο - Θέατρο Διονύσου, προσφέρει περιβαλλοντικές συνθήκες ευνοικότερες ακόμα και για τα μνημεία. Ο ενοποιημένος αρχαιολογικός χώρος επεκτείνεται και αποκτά πρόσθετο πράσινο, προς όφελος όλης της περιοχής.

Σ' αυτό το πάρκο μπορεί να παραμείνει το πιθανολογούμενο σπίτι του αγωνιστή Μακρυγιάννη, που σήμερα έχει αποκατασταθεί, και να μετατραπεί σε Μουσείο της ιστορίας και του αρχείου του. Η τύχη του κτηρίου Weiler μπορεί να κριθεί σύμφωνα με τις ανάγκες στέγασης του επισημονικού κλιμακίου του ΥΠ.Π.Ο., που ασχολείται με τις αναστηλωτικές εργασίες της Ακρόπολης και που ονομάζεται σήμερα "Κέντρο Μελετών Ακρόπολης". Στην περίπτωση "ΦΙΞ" δεν υπάρχει πρόβλημα αρχαιολογικών

5. Το κυκλοφοριακό πρόβλημα και η ύπαρξη του "Μετρό"

6. Η προσπελασιμότητα του κτηρίου και η οδική εξυπηρέτησή του
Οι δύο αυτές διαστάσεις είναι αλληλένδετες, γι' αυτό και εξετάζονται σαν μια ενότητα. Η κυκλοφοριακή κρισιμότητα της θέσης (Μ) έχει τονιστεί επανειλημμένα.

Στην πρόταση (Φ), ο συνδυασμός του κυκλοφοριακού δυναμικού που προσφέρει η συνύπαρξη των μεγάλων αρτηριών Συγγρού, Καλλιρρόης και Φραντζή, με την ιδιαίτερα ευνοϊκή διάταξη του κτηρίου ως προς τις αρτηρίες αυτές με τη αναπληρωμένα μέτωπα επαφής, προσφέρει μεγάλες δυνατότητες πρόσβασης σ' αυτό, όσο κανένα άλλο κτήριο στην κρίσιμη αυτή περιοχή της Αθήνας.

Χάρη στους πρωτεύοντες άξονες του υπάρχοντος και του μελλοντικού οδικού δικτύου που περιβάλλουν το κτήριο του "ΦΙΞ", ο χώρος αυτός εξυπηρετείται από όλες τις κατευθύνσεις, ικανοποι-

ώντας τις αυξημένες ανάγκες κυκλοφορίας που απαιτεί το υπερρεθνική ακτινοβολία συγκρότημα του Μουσείου Ακρόπολης. Η οργάνωση της κύριας εισόδου του Μουσείου γίνεται εγκάρσια προς τον μεγάλο άξονα του κτηρίου, είναι διαπερής από τη Συγγρού προς την Καλλιρρόη και αντίστροφα, λειτουργεί δε σε δύο επίπεδα.

Στο πρώτο επίπεδο, του εδάφους, προτείνεται η διαπερής διάταξη από Συγγρού (στοιά) και από Καλλιρρόη (πρασιά), και στο δεύτερο, το ίδιο σε στάθμη ύψους +5,00 μ. από το προηγούμενο, με τη δημιουργία της τεχνητής πλατφόρμας της Καλλιρρόης και δύο πεζογεφυρών στη Συγγρού. Η υπερυψωμένη πλατφόρμα, διαστάσεων περίπου 20,00 x 100,00 (2.000 μ²), θα καλύπτει τον ένα κλάδο της Καλλιρρόης από Β-N και με κεκλιμένα επίπεδα και σκάλες θα διευθετεί την κίνηση των τροχοφόρων και των πεζών προς και από το κτήριο, καθώς και το περιβάλλον οδικό

σύστημα, χωρίς να παρενοχλεί τη ροή των οχημάτων της λεωφόρου Καλλιρρόης.

Από το επίπεδο υπάρχουσας πρασιάς γίνεται η κίνηση προς τα υπόγεια του "ΦΙΞ", που διαμορφώνονται σε χώρους στάθμευσης ιδιωτικών αυτοκινήτων για τις ανάγκες του προσωπικού και των μεμονωμένων επισκεπτών. Ο αριθμός των εξυπηρετούμενων αυτοκινήτων θα προσδιορισθεί επακριβώς σε μεταγενέστερη φάση.

Για την εξασφάλιση χώρων προσωρινής ή μόνιμης στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων υπάρχουν τέσσερις ταυτόχρονα δυνατότητες:

α. Μέρος της ισόπεδης πρασιάς προς την Καλλιρρόης.

β. Μέρος της τεχνητής πλατφόρμας-πλατείας για προσωρινή στάθμευση.

γ. Σε διαπλάτυνσεις κατά μήκος του πεζοδρομίου της λεωφ. Συγγρού, που είναι πλάτους 5,00 μ.

δ. Σε διαπλάτυνσεις προς τη βόρεια πλευρά του κτηρίου, μεταξύ των λεωφ. Συγγρού και Καλλιρρόης.

Ο συνολικός αριθμός των εξυπηρετούμενων λεωφορείων, καθώς και οι θέσεις και οι πορείες κίνησης τους θα προσδιοριστούν σε άλλη φάση της μελέτης - εφαρμογής.

Σημειώνουμε ότι στο δίκτυο του μελλοντικού μετρό της Αθήνας προβλέπεται στάση ακριβώς στη θέση του "ΦΙΞ", που μπορεί να ενσωματωθεί λειτουργικά στον κορμό του κτηρίου (φωτ. 11-12)

Σημειώνουμε ότι στη θέση (Μ) προβλέπεται επίσης στάση του Μετρό, πράγμα που είχε οδηγήσει στο Ημεδαύο αρχιτέκτονες και το ΥΠ.Π.Ο. σε μια προσπάθεια απειμολογική από αυτό το εμπόδιο, που δεν είχαν προβλέψει.

7. Η ένταξη και ο συσχετισμός με το Σχέδιο της Αθήνας

Η προτεινόμενη νέα χρήση του "ΦΙΞ" ως Μουσείου της Ακρόπολης και ταυτόχρονα ως πολυδιάστατο Κέντρο πολιτιστικών και πνευματικών δραστηριοτήτων δίνει μια νέα διάσταση στη διάρθρωση του Ρ.Σ.Α. ως προς το ιστορικό κέντρο της πόλης.

1. Μπορεί να δημιουργηθεί έναν ισχυρό πόλο έλξης κοινωνικών

δραστηριοτήτων, κυρίως πολιτιστικών, στον αντίποδα ενός άλλου υπό οργάνωση πόλου, που είναι ο Κεραμεικός - Γκάζι. Το αρχικό σχέδιο του Κλεάνθη για την Αθήνα με το τρίγωνο Σύνταγμα - Ομόνοια - Κεραμεικός αποτράφηκε ένα νεορό συζυγές τρίγωνο ισορροπίας, με κορυφή το Μουσείο της Ακρόπολης στου "ΦΙΞ", όπου μπορεί να είναι μία νύκτα πύλη από τη θάλασσα.

2. Το πλήρες τετράπλευρο, με κορυφές τα σημεία Σύνταγμα - Ομόνοια - Κεραμεικός - Μουσείο Ακρόπολης ("ΦΙΞ"), εγγράφεται μέσα σε ένα δακτύλιο αρτηριακών αξόνων που περιβάλλει και περιγράφει το μελλοντικά ενοποιημένο ιστορικό κέντρο της Αθήνας και ορίζεται από τους άξονες Πειραιώς - Σταδίου - Φιλελλήνων - Αμαλίας - Συγγρού - Π. Τσαλδάρη - Θεσσαλονίκης - Πειραιώς. Στο εσωτερικό αυτού του δακτυλίου είναι εφικτό να μην υπάρχει καθόλου αρτηριακή διαμπερής κυκλοφορία, παρά μόνο με κυκλοφορία πρόσβασης στις δραστηριότητες της ζωής αυτής. Μπορεί έτσι να εξασφαλιστεί ουσιαστική αποφόρτιση της ζωής αυτής από την κυκλοφορία οχημάτων και υποστήριξη της δημόσιας συγκοινωνίας και κυκλοφορίας πεζών με κατάλληλο πλέγμα αξόνων ροής πεζών και αντίστοιχο ιστό ελεύθερων χώρων, κοινωνικού εξοπλισμού και πράσινου.

Είναι φανερό ότι οι ρυθμίσεις αυτές αποβλέπουν στην ανάδειξη και διάσωση του Βράχου και των μνημείων του με την περιχαρακώση του μέσα σε μια ζώνη περιβαλλοντικής προστασίας, σε συνδυασμό με έργα αναβάθμισης όλου του ιστορικού κέντρου, που είναι και πρόθεση της μελέτης της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων.

3. Αναδεικνύει την υπαρκτή σήμερα γραμμική πορεία του άλλοτε λισσού σε ισχυρό πολεοδομικό άξονα, με αφητηρία το βόρειο άκρο του πάρκου Ελευθερίας και κατάληξη του το Φαληρικό μέτωπο. Ο άξονας αυτός, που διέρχεται εφαιπτομενικά από την παραπάνω περίμετρο του ιστορικού κέντρου, έχει σημείο επαφής το Μουσείο Ακρόπολης ("ΦΙΞ"). Αξιοσημειώται είναι η ενδυνάμωση αυτού του εφαιπτομενικού

άξονα, διευρυμένου πλέον σε ζώνη πρασίνου μέχρι της λεωφ. Αμαλίας, με κομβικές θέσεις από σημαντικές δραστηριότητες της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης, που είναι ήδη, ή θα είναι σύντομα, σε πλήρη λειτουργία.

Τις αναφέρουμε από ΒΑ προς ΝΑ:

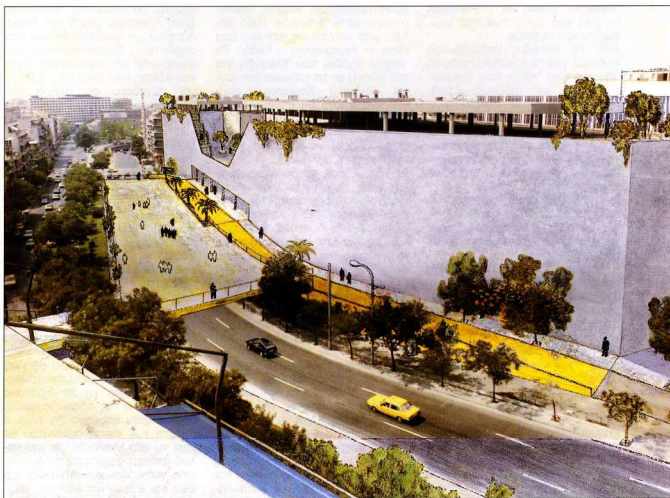
Λυκαβηττός - Γεννάδειος Βιβλιοθήκη - Πανεπιστημιούπολη - Άλσος Συγγρού - Μέγαρο Μουσικής - Πνευματικό Κέντρο Πάρκου Ελευθερίας - Μνημείο Βενιζέλου - Εθνική Πνακοθήκη - Βυζαντινό Μουσείο - Πολεμικό Μουσείο - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών - Ωδείο - Στάδιο - Ζάππειο - Αθλητικές εγκαταστάσεις Εθνικού - Λόφος Αρδηττού - Πάρκο Ολυμπίου Διός - Μουσείο Ακρόπολης "ΦΙΞ" - Πάντειο - Ευγενίδειο - Φαληρικό Δέλτα.

Θα είναι σκόπιμο και η συνέχεια της λεωφ. Συγγρού προς το Φαληρικό Δέλτα να αλλάξει όψη και να γίνει ανάλογη μελέτη ανάπλασης, σύμφωνα με το πρότυπο της μελέτης της οδού Πειραιώς. Ενδιαφέρον στοιχείο θα είναι η μελέτη των επιπτώσεων που θα έχει το νέο Μουσείο, με την πολυδιάστατη πολιτιστική δράση, στις γειτονιάς συνοικίες καθώς και στο εγγύς κέντρο - πλατεία Σύνταγματος, με την προσφορά μεγάλων σε επιφάνεια αιθουσών και εκθεσιακών χώρων υποδοχής ευρέως κοινού.

8. Η δυνατότητα απόκτησης του κτηρίου από το Δημόσιο

Σε αντίθεση με τις αεσιπρόσpects, κατά τη γνώμη μας, δυσκολίες που παρουσιάζει, λόγω απαλλοτριώσεων, το γήπεδο Μακρυγιάννη, το κτήριο (Φ) δεν παρουσιάζει καμιά ιδιαίτερη δυσκολία για να περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δημοσίου. Και είναι γνωστό ότι στην απόκτησή του προβλέπουν διάφοροι φορείς, λόγω της σημασίας του ως κελύφους για επανόρθωση.

Οι ενδεχόμενες οικονομικές ρυθμίσεις που θα πρέπει να γίνουν δεν προσκρούουν σε επιμερισμένα ιδιωτικά συμφέροντα. Είναι γνωστό επίσης ότι, λόγω της προβληματικότητας της εταιρείας "ΦΙΞ", υπήρξε παρέμβαση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, πράγμα που διευκολύνει τη

7. Προοπτική άποψη από βορειοανατολικά.

διαδικασία απόκτησης του κτηρίου από το Δημόσιο.

Η βοήθεια, στη φάση αυτή, της Δημοτικής αρχής μπορεί να είναι καθοριστική.

9. Η υπάρχουσα χρήση του κτηρίου
Σήμερα το κτήριο "ΦΙΞ" είναι εγκαταλειμμένο. Έχει προταθεί από το Δήμο Αθηναίων η κατεδάφιση του για τη δημιουργία πάρκου, προβληματικής ίσως λειτουργίας, ακριβώς λόγω της θέσης του ανάμεσα στις δύο μεγάλης κυκλοφορίας αρτηρίες, που θα καταδικάσουν το "πάρκο" σε απλή νησίδα πρασίνου, απομονωμένη από τα γύρω κτίσματα και δυσπρόσιτη στους πεζούς.

Το κτήριο έχει σοβαρά προβλήματα ως προς την κατεδάφισή του, γιατί έχει σημαντικό όγκο και διαθέτει ισχυρότατο σκελετό με βαθύτατη θεμελίωση. Μια ενδεχόμενη κατεδάφισή του, όπως

αβασάνιστα προτείνεται, προσκρούει σε σοβαρές τεχνικές δυσκολίες με σημαντικότατο κόστος.

10. Η σχέση του Ν.Μ.Α. με το Βράχο

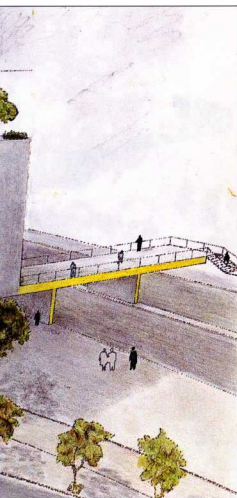
Ο κίνδυνος από τον ανταγωνισμό ενός τεράστιου κτηριακού όγκου που θα γενιτιάζει με τον άμεσο αρχαιολογικό χώρο, και το Βράχο, είχε πάντοτε επισημανθεί εμφαντικά, πράγμα που επαληθεύτηκε δυστυχώς από τη μελέτη των Ιταλών.

Η περίπτωση του "ΦΙΞ" αποκλείει ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Τοποθετεί τον οπωσδήποτε υπαρκτό αλλά και αναγκαία μεγάλο όγκο για ένα μουσείο τέτοιας σημασίας έξω από την περίμετρο του αρχαιολογικού χώρου, σε απόσταση όμως προσητή για τους επισκέπτες του Βράχου. Αφήνει, ακόμα, άθικτο το υφιστάμενο περιβάλλον του αρχαιολογικού χώ-

ρου, προσθέτοντάς του μάλιστα ένα πνεύμα πρασίνου έκτασης 17.000 μ² (πάρκο Weiler) και εμποδίζοντας την επιβάρυνση του υπερκορεσμένου Κέντρου της Αθήνας με ένα σημαντικό κτηριακό όγκο, όπως θα ήταν το νέο Μουσείο στο Μακρυγιάννη. Στο κτήριο "ΦΙΞ" οι οπτικές φυγές από το δώμα του κτηρίου εκτείνονται προς όλο το αττικό πεδίο.

Η κρίσιμη απαίτηση της οπτικής σχέσης με τον αρχαιολογικό χώρο από του Φιλοπάππου έως το Βράχο ικανοποιείται τη στιγμή της ξεκούρασης του επισκέπτη του Μουσείου, στην κατάληξη του περιπάτου του, από τους χώρους αναψυχής του Μουσείου που βρίσκονται στο δώμα.

Η διέλευση του επισκέπτη από το εκθεματικό υλικό που θα βρίσκεται στους κατώτερους ορόφους του Μουσείου δεν απαιτεί

κατ' ανάγκη μόνιμη οπτική επαφή με το Βράχο.

11. Η οικονομία του έργου

Η πρόταση "ΦΙΕ" παρουσιάζει σοβαρά οικονομικά πλεονεκτήματα και ευνοϊκούς οικονομικούς όρους:

1. Δεν υπάρχουν δαπάνες απαλοτριώσεων.
2. Το κτήριο περιέρχεται στο Δήμο στο χώρο καμιά ιδιαίτερη δυσκολία.
3. Μεγάλο μέρος του κόστους του έργου εξοικονομείται με τη μη κατασκευή εκσκαφών - σκελετού μπετόν αρμέ, που εκπροσωπούν τουλάχιστον 30% της συνολικής δαπάνης.
4. Συντομεύεται ο συνολικός χρόνος κατασκευής του έργου, αφού είναι εδώς δυνατή η παράλληλη εκτέλεση πολλών ειδών εργασιών π.χ.: η φάση της μελέτης του έργου μπορεί να ταυτιστεί με

το χρόνο των απαραίτητων εργασιών απογύμνωσης του σκελετού με την καθαίρεση των στοιχείων πλήρωσης των εγκαταστάσεων κλπ., την φωτογραμμετρική αποτύπωσή του, τον έλεγχο της σταδιακής συμπεριφοράς του υπάρχοντος φέροντος οργανισμού, κλπ.

5. Η κατασκευή της πλατφόρμας -πλατείας αποτελεί βεβαίως πρόσθετη δαπάνη, είναι όμως μικρό οικονομικό μέγεθος ως προς το συνολικό κόστος και μπορεί και αυτή να γίνεται ανεξάρτητα από τις άλλες εργασίες, με σημαντικό κέρδος χρόνου.

6. Επειδή το κτήριο έχει 2 αρμόδια διαστολής, είναι δυνατή η τμηματική κατασκευή του κατά φάσεις, που θα προσδιορίζονται από τις ανάγκες μεταστέγασης του αρχαιολογικού υλικού και του απαιτούμενου αναλογικά προσωπικού της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

7. Πρέπει να συνταχθεί χρονοδιάγραμμα με σύγχρονα συστήματα οργάνωσης της εργασίας, που να προβλέπει:

- α. Την κατασκευή κατά τμήματα και την προτεραιότητά τους, σύμφωνα με την αρχιτεκτονική μελέτη.
- β. Τη μεταστέγαση του υπάρχοντος αρχαιολογικού υλικού, που είναι εκτεθειμένο, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.
- γ. Την επακόλουθη άμεση εργασιολογική επεξεργασία του και την έκθεσή του.
- δ. Την έναρξη κατεδάφισης του σημερινού Μουσείου Ακρόπολης στο Βράχο, η κατασκευή του οποίου υπήρξε λύση ανάγκης άλλων εποχών.
- ε. Την επέκταση των ανασκαφικών εργασιών στο χώρο που κατέχει αυτό σήμερα.

12. Η διατήρηση ελεύθερων χώρων και η επαναχρησιμοποίηση παλαιών κελυφών

Η δραματική συρρίκνωση των ελεύθερων χώρων που παρουσιάζονται στην Αθήνα και στην Αττική είναι σε όλους γνωστή. Πρόσφατα μάλιστα ο Σύλλογος Ελλήνων Πολιτών και Χωροτακτών σε επίσημη ανακοίνωση επισημαίνει: "Στο κέντρο της Αθήνας οι ελεύθεροι χώροι είναι ιδιαίτερα ανεπαρκείς και καλύπτονται μόλις το 2-3% της συνολικής επιφάνειάς του. Με εξαιρετική ανη-

συχία παρακολουθούμε, αντί να επαυξάνονται οι χώροι αυτοί με απαλλοτριώσεις και κατεδαφίσεις κτηρίων, να οικοπεδοποιούνται και να κτίζονται με γοργούς ρυθμούς οι εναπομείναντες ελεύθεροι χώροι". Η αντίληψη λοιπόν της κατάληψης ενός ελεύθερου χώρου, όπως το γήπεδο Μακρυγιάννη, με έναν πρόσθετο κτηριακό όγκο νομίζουμε ότι αντιτρατεύεται βίαια κάθε πρόθεση για συστηματική αντιμετώπιση των ελεύθερων ακόμα χώρων. Η πρόταση "ΦΙΕ" αφήνει το χώρο αυτό σαν προέκταση του έναντι αρχαιολογικού χώρου και τον εννοείται σε ενιαίο πάρκο με ταυτόχρονη ανάδειξη του κτηρίου Weiler.

Αντιθετική με την αντίληψη αυτή, αλλά εδραιωμένη σε μια φιλοσοφία λύσεων "κατ' οικονομία", είναι η επαναχρησιμοποίηση σημαντικών παλαιών κτηρίων. Καθώς τα κτήρια αυτά παραμένουν ως κελύφη αχρησιμοποίητα μέσα στον επεκτεινόμενο ιστό των πόλεων, προσελκύουν τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον τόσο των δημοσίων φορέων όσο και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, οι οποίοι προσβλέπουν στην επωφελέστερη αξιοποίηση του προσφερόμενου οικοδομικού αποθέματος κατασκευών, που έχουν περιέλθει σε αχρηστία.

Υπάρχουν ήδη αξιοσημείωτες οργανωμένες πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση αυτή για την Προστασία της Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Κληρονομιάς.

Είναι γεγονός ότι όλο και περισσότεροι μηχανικοί, κυρίως αρχιτέκτονες, ασχολούνται και στη χώρα μας -γιατί στο εξωτερικό αποτελεί τρέχουσα πρακτική, ενισχυόμενη από τις κρατικές υπηρεσίες- με τις επεμβάσεις αυτές επαναχρησιμοποιώντας υφιστάμενους κελυφών.

Θα ήταν ενδιαφέρον να καταγράψουμε μερικά παραδείγματα: 1. Το κτήριο Weiler, το οποίο χρησιμοποιείται για τη στέγαση του "Κέντρου Μελετών Ακρόπολης".

2. Εγκατάσταση Φωταερίου στο Γκάζι - Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο.

3. Επανειδίκευση στο Δήμο Λαυρεωτικής των παλαιών μηχανουργείων -ως τεχνολογικού Μουσείου -εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου και τόπου πολιτιστικών εκδηλώσεων (φορέ-

8. Προοπτική άποψη από νοτιοανατολικά.

ας: Ε.Μ. Πολυτεχνείο).

4. Εργοστάσιο "Πουλόπουλου", Πολιτιστικό Κέντρο "Μελίνα Μερκούρη".

5. Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης (οδός Κυδαθηναίων –πρωτοβουλία Άννας Αποστολάκη και Πόπης Ζώρα).

6. Πανακοθήκη Ηρακλείου Κρήτης (Βασιλική Αγίου Μάρκου).

7. Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας (Παλαιοί Στρατώνες).

8. Νομισματικό Μουσείο (Ιλίου Μέλαθρον).

9. Σύγχρονο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (Ανδρος - Γουλιανδρή).

10. Αρχαιολογικό Μουσείο Άνδρου (Γουλιανδρή).

Η αναφορά είναι ενδεικτική και αφορά κυρίως το είδος της επαχρόρησης ως Μουσείων.

13. Η ασφάλεια των εκθεμάτων και των έργων

Η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος (άρθρο 24 του Συντάγματος).

Οι σημερινές διεθνείς συνθήκες επιβάλλουν αδιάπλητη προσοχή στη διασφάλιση των πολιτισμικών αγαθών που μας έχουν κληροδοτήσει και είμαστε δεσμευμένοι να τα διατηρούμε αλώβητα και ασφαλή.

Την προστασία αυτή παρέχει το συγκεκριμένο κτήριο "ΦΙΞ" με την επαλληλία των υπογεύων χώρων του από πολλαπλές αιτίες.

14. Η οικολογική διάσταση της πρότασης

Για την περιβαλλοντική αλλοίωση του λεκανοπεδίου της Αθήνας γίνεται μια απλή νύξη στο κεφάλαιο

Ρύπανση 2.3 του προγράμματος του ΥΠ.ΠΟ.

Χωρίς να επεκταθούμε σ' αυτό το σημείο, που θεωρούμε ιδιαίτερα κρίσιμο, σημειώνουμε ότι και το ίδιο το ΥΠ.ΠΟ. αντιλαμβάνεται τη σημασία του, αφού παρέχει και ορισμένα μετρικά στοιχεία ρυπαντών, που αναφέρονται όμως σε πηγές του ΠΕΡΓΙΑ της εποχής 1980, δηλαδή της περασμένης δεκαεταστίας. Οι παράμετροι όμως που μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των αρχαίων μνημείων στο άμεσο χρονικό διάστημα είναι απροσδιόριστες.

Υπάρχουν γνωστές εκθέσεις Ελλήνων και Ξένων επιστημόνων, που μιλούν για την αλματώδη φθορά των μνημείων και τη ραγδαία επιδείνωση της ανοχής τους. Ελπίζουμε η συνοδευτική περιβαλλοντική μελέτη του ιστο-

ρικού κέντρου και της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων να έχει δώσει πληρέστερα στοιχεία ώστε να επικεντρώσει το ενδιαφέρον της Πολιτείας στο κρίσιμο αυτό θέμα.

Είναι φανερό ότι η απάντηση στο πρόβλημα της διάσωσης των αρχαίων μνημείων και αναμμάτων βρίσκεται στην απόθεσή τους σε χώρους ασφαλείς, που θα ικανοποιούνται από τις πιο εξελιγμένες τεχνολογικά προδιαγραφές προστασίας και συντήρησης.

Τέλος, προσθέτουμε ότι η πιθανή αντίρρηση για την ένταξη του Μουσείου μέσα στο υπάρχον δίκτυο κυκλοφορίας, με τις ενδεχόμενες ρυπαντικές επιπτώσεις από αυτό στα εκθέματα του Μουσείου, εξουδετερώνεται από την αντίληψη ότι το Μουσείο πρέπει να λειτουργεί σαν "στεγανή κιβωτός", που θα βρίσκεται σε

πλήρη απομόνωση από το ρυπογόνο περιβάλλον. Και εν πάσει περιπτώσει, η ρύπανση είναι διάχυτη στο λεκανοπέδιο σε όλη του την έκταση.

Η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει τέτοιες απεριόριστες δυνατότητες πλήρους στεγανοποίησης εσωτερικών χώρων, η οποία είναι οπωσδήποτε αναγκαία για τις ειδικές προδιαγραφές που επιβάλλονται για ένα Μουσείο, ανεξάρτητα από τη θέση ανέγερσής του. Εν όψει και του ότι δεν προβλέπεται για το άμεσο μέλλον βελτίωση των συνθηκών ρύπανσης και μεταβολή του υφισταμένου μικροκλίματος του λεκανοπεδίου με τους σημερινούς υψηλούς δείκτες ρύπανσης, αλλά μάλλον γρήγορη επιδείνωσή του, η επιβαλλόμενη προθεσμία για τη λειτουργία του νέου Μουσείου της Ακρόπολης έχει κρίσιμο και οριακό χαρακτήρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Β' ΦΑΣΗΣ

1. Διερεύνηση ιδιοκτησιακού καθεστώτος του κτηρίου και δυνατότητας απόκτησής του από το ΥΠ.Π.Ο. (τρόπος, κόστος, κλπ.).
2. Καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης του κτηρίου.
3. Έλεγχος επάρκειας υλικού φέροντος οργανισμού (αντοχή σκυροδέματος, οξειδωση οπλισμών, κλπ.).
4. Έλεγχος στατικής επάρκειας σε κρίσιμα σημεία του φέροντος οργανισμού του κτηρίου.
5. Εκτίμηση του εξοικονομούμενου κόστους κατασκευής από τη χρησιμοποίηση του υπάρχοντος κτηρίου.
6. Πολεοδομική ένταξη της προτεινόμενης λειτουργίας στην άμεση και στην ευρύτερη περιοχή του κτηρίου "ΦΙΞ".
7. Συσχετισμός με το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας και με τις συναφείς ειδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί ή εκπονούνται (Μελέτη Ενοποίησης Χώρων Ιστορικού Κέντρου, Κυκλοφοριακή Μελέτη Περιοχής Ακρόπολης, κλπ.).
8. Κυκλοφοριακή ανάλυση του αρτηριακού δικτύου της άμεσης περιοχής, διερεύνηση κυκλοφοριακών επιπτώσεων της νέας λειτουργίας, συσχετισμός με τα μελλοντικά συγκοινωνιακά έργα και διατύπωση εναλλακτικών λύσεων οργάνωσης του συστήμα-

τος κυκλοφορίας και προσπέλασης του κτηρίου.

9. Αξιολόγηση ποιοτικής και ποσοτικής ανταπόκρισης των χώρων του κτηρίου "ΦΙΞ" προς τις διατυπωμένες απαιτήσεις του υπάρχοντος κτηριολογικού προγράμματος του Μουσείου Ακρόπολης (μεγέθη χώρων, συνθήκες φωτισμού, κλπ.).

10. Διερεύνηση πιθανών πρόσθετων απαιτήσεων και δυνατοτήτων της μουσειακής λειτουργίας, καθώς και διατύπωση καταλόγου πιθανών παράλληλων λειτουργιών.

11. Διατύπωση σχεδίου διακήρυξης αρχιτεκτονικού διαγωνισμού και ετοιμασία του φακέλου με τα απαραίτητα στοιχεία/σχέδια για τους διαγωνιζόμενους.

12. Διατύπωση διαγράμματος ροής διαδικασιών για την υλοποίηση της πρότασης.

Another Proposal for the New Acropolis Museum

N. Siapkidis

The proposal for reusing the old brewery Fix on Sygrou Avenue, was the aftermath of an open debate, held in 1988 in the Athens Polytechnic School in the framework of the International Architectural Competition for the New Acropolis Museum.

The idea is based on the widely accepted practice of reutilizing old existing building installations, which although have become useless they are still incorporated into the town-planning network.

This article tries to prove that the specifications required for the needs of a contemporary new Acropolis Museum are well covered by the available shell of the building, a fact analyzed in the plans of the functional lay-out as well as in the corresponding metrical data. Furthermore, an attempt is made for the incorporation of the building in a town-planning scheme, which is related with the concept of unifying the archaeological sites of Athens and the historical center of the capital.

The environmental deterioration of the Attica basin and the urgent need of preserving the Acropolis exhibits ask for an immediate, realistic and reliable solution. Therefore, the suggested proposal does not only meet this need but it also offers a challenge for the morphological and aesthetic transformation of the existing shell into a building worthy of its new role as the Acropolis Museum.